

ชีวประวัติย่อของผู้รวบรวมประวัติศาสตร์อาณาจักรพวน เจ้าคำหลวง หน่อคำ

ภายใต้โพธิสมภารของสาธุบาทเฒ่า เจ้าคำสูง ผู้ปกครองเมืองเวียงจันทน์ในสมัยนั้น เจ้าคำหลวง หน่อคำ บุตรของ เจ้าเสริมคำ หน่อคำ และ เจ้านางสุข ได้กำเนิดเมื่อ วันที่ 18 สิงหาคม ปี ค.ศ. 1938 ตรงกับวันอาทิตย์ เดือนเก้า ปีชาล พ.ศ. 2481 เวลา 9 โมงเช้า อยู่ที่โรงแรมอมโหสถ นครเวียงจันทน์

ย้อนมีวันนั้น ข้าพเจ้าจึงได้มีวาสนาพ้นออกมามองเห็นแสงสว่างของพระอาทิตย์ ย้อนมีวันนั้น ผู้เป็นบิดาจึงได้เห็นความสวยงามของนางพยาบาลอาสาสมัครแห่งบ้านข้าวหลวง จนลืมนึกว่า เขาผู้นั้นมีเจ้าของแล้วหรือป ? และย้อนมีวันนั้น ผู้เป็นมารดาของข้าพเจ้าจึงต้องระทมตลอดชีวิต ซึ่งทั้งหมดนี้แม่นพรหมลิขิต บ่มีใฝ่ผู้ใดประดิษฐ์ขึ้นนำและอุทิศ

จากนั้นสี่ปี พอดตกมาถึง ปี ค.ศ. 1942 สาธุบาทเฒ่า เจ้าคำสูง ที่ได้ถูกติดแปดพยาธิในเวลารุ่งเช้ามาปฏิบัติหน้าที่อยู่ที่นั่น ก็มีอาการหนักแรงสูงขึ้นเรื่อยๆ จนต้องได้สละหน้าที่การเพื่อเอาตัวและครอบครัว อพยพกลับคืนไปอยู่เมืองใหม่บอริคัน อันเป็นบ้านเดิมที่ได้ปลูกสร้างเอาไว้ในเมื่อก่อนในสมัยเป็นเจ้าเมืองอยู่แห่งนั้น

หนึ่งปีต่อมา คือตกมาถึงกลางปี ค.ศ. 1943 สาธุบาทเฒ่า เจ้าคำสูง ก็ได้ถึงแก่กรรมอยู่ที่บ้านพัก ปล่อยให้ภรรยาเฒ่าสองคนสืบต่อผู้ชีวิต ร่วมกับหลานสาวอันเป็นมารดาและลูกน้อยที่ขาดผัวและผู้บังเกิดเกล้า เอ็ดให้ชีวิตและสภาพการเป็นอยู่ของครอบครัวต้องเปลี่ยนแปลงจากชาวเป็นดำ ลำบากและเศร้าหมองสุดขีด ประกอบใส่สภาพการณ์อันขึ้นเขี้ยวในการยกย้ายที่ว่าการเมืองบอริคันออกจากเมืองใหม่ ให้ไปเป็นเมืองปากซัน ซึ่งการยกย้ายเปลี่ยนแปลงนั้นได้เอ็ดอย่างว่องไวอยู่ที่เมืองใหม่ โรงการเมือง, ศาลยุติธรรม, โรงหมอ, โรงเรียน, วัดวาอาราม และเรือนชานบ้านช่องจำนวนหลวงหลาย กลายเป็นเรือนร้าง ประชาชนได้พากันอพยพออกไปอยู่เมืองปากซันบ่อนที่เจริญ จนสุดท้ายคงยังเหลือแต่สองหลังเรือนที่จนปัญญา บัรู้ว่าจะย้ายไปมาได้แนวใด เพราะขาดผู้ชายชั้นนำ นำพา บ้านร้าง กกไม้ก็ปังกหนาก ปกคลุมหุ้มห่อ เอ็ดให้หน้าดินที่เปิดแปนต้องคับแคบน้อยลงทุกๆมือ รายได้บ่มี แต่ปากท้องก็ต้องบำรุงอย่างน้อยสองคาบต่อหนึ่งวัน เอ็ดให้มีความอึดอัดตันหัวใจ คิดบ่เข้า คายบ่ออก แต่พอหันใจได้ก็มีแต่ข้าวเปลือกที่ได้มาจากการให้เช่านาและควาย

ข้าพเจ้าเมื่ออายุได้ 7 ทา 8 ปี ยังบ่ทันรู้ว่าจะรำเรียนแนวใด ? มีโรงเรียนอยู่บ้านน้ำเสียบซึ่งไกลประมาณ 3 กิโลเมตรก็ลำบาก ถนนหนทางบ่สะดวก ป่าดิบ มีอันตรายหลายด้านและเป็นน้ำย่านกล้ว บางมือก็ไป บางมือก็ไป ตามภาษาของเด็กน้อยบ้านนอก ที่มักเลี้ยงควาย, ตกเบ็ด, บักเบ็ด, ใส่ไซ, ใส่แร้ว, ขุดกบ และอื่นๆพอได้มาป้อนเป็นอาหาร ส่วนหน่อไม้, ผักหมี และ

เห็ดหอม ต้องได้ไปกับแม่ เพราะต้องได้เข้าป่าไปไกล ... ความหวังในอนาคตที่เจ้านางสุขผู้เป็นแม่แนะนำให้ลูกก็คือ จะให้เข้าบวชในพุทธศาสนา เป็นจ้าว, เป็นพระ เพื่อสร้างบุญกุศลเอาไว้เพื่อชาติหน้า

พอดกมาถึง ปี ค.ศ. 1947 เมื่ออายุได้ 9 ปี สภาพของข้าพเจ้าส่วนตัว ก็ได้มีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากว่าสาธุลุง เจ้าหวัด หน่อคำ ผู้เป็นอ้ายของพ่อ ได้ถูกทางราชการแต่งตั้งให้ไปรับหน้าที่เป็นหัวหน้าป่าไม้ประจำแขวงเชียงขวาง และได้เดินทางผ่านขึ้นตามลำน้ำซัน ได้แวะเข้าไปรับเอาข้าพเจ้าอยู่ที่เมืองใหม่ เพื่อเอาไปเรียนหนังสืออยู่เชียงขวาง โดยยั่วว่าจะพาไปเรียนขี่รถถีบ ข้าพเจ้ามีความดีใจ จึงได้ติดตามสาธุลุงเจ้าหวัดไป ประทับ 3 ผู้หญิงเฒ่าต่อสู้ชีวิตต่อไป แต่พอไปถึงแก่ง⁴เจ้าหรือแก่งหลวง ซึ่งเป็นแก่งที่ร้ายแรงที่สุดในลำน้ำซัน เรือเลยถูกไหล เดชะบุญเรือบ่ม บัดนั้น ชีวิตประวัติของข้าพเจ้าก็คงจบลงแต่เพียงเท่านี้

เมื่อไปถึงเชียงขวางแล้ว ข้าพเจ้าก็ถูกต้อนรับจาก สาธุลุงเจ้าสายถวิน องค์เป็นบิดาของสาธุอ้าวเจ้าขอบไซชนะ เป็นเป็นท่านครูใหญ่อยู่ที่นั่น เพินเอาข้าพเจ้าไปเข้าห้องที่สองใหญ่ แล้วสละเวลาส่วนตัวของเพินสอนเพิ่มให้ในวันเสาร์และวันพักต่างๆ ซึ่งข้าพเจ้าขอขอบพระคุณอย่างล้นเหลือ เมื่อสาธุลุงเจ้าหวัดถูกย้ายขึ้นไปหลวงพระบาง แล้วก็ยกกลับมาเวียงจันทน์ ข้าพเจ้าก็ได้ติดตามเพินตลอดเวลา และในยามอยู่ภายใต้การคุ้มครองของสาธุลุงเจ้าหวัด และหม่อมป้าตุ้มค่านั้น ข้าพเจ้าได้รับความอบอุ่นอย่างพึงพอใจ เพราะพวกเพินรักแพ่งข้าพเจ้าเหมือนดังลูกคิง⁵ จึงขอถือโอกาสนี้ แสดงความรู้บุญคุณอย่างล้นเหลือตลอดชีวิตวันรันดร แต่...

ก่อนข้าพเจ้าจะล่องเรือลงมาถึงเวียงจันทน์ พร้อมกับสาธุลุงเจ้าหวัด ผู้เป็นแม่น้าได้รู้ข่าวก็มีความอิจฉา จึงได้วางแผนชักชวนเอาแม่ป้าพุก ที่อยู่ข้างเรือนไปปรึกษากับหม่อมดุม⁶ ร้องขอให้ช่วยบอกกับผู้เป็นผัวว่า “ลูกชายผู้จะมาอยู่นานในไว้นี้ แม่นเป็นเจ้าของหนี้แต่ชาติแล้ว ฉะนั้น ชาตินี้ ลาวจะกลับมาทวงเอาหนี้คืน” จากนั้นก็กลับคืนเมื่อหาผ้า แนะนำให้ไปเบี่ยงดวงชะตา จึงได้ยินทุกถ้อยคำตามที่ผู้เป็นเมียได้แนะนำเอาไว้

ทั้งหมดนี้แม่น้าได้รับฟังจากแม่ป้าพุก ที่เกิดความสงสาร ภายหลังได้เห็นข้าพเจ้าที่เป็นเด็กน้อยตาดำๆ บรู๋เตียงสาและมีอายุเพียง 13 ปี ต้องมาตกเล่ห์กล จนถูกทรมานทางใจและกายอย่างสุดแสนสาหัส แบบบ่มีความยุติธรรม และความกรุณาปรานี ดังนั้น ผู้เป็นพ่อเมื่อได้พบพ่อลูก จึงบ่มีความกระตือรือร้น บ่มีความรักแพ่ง ตรงกันข้าม ยังระแวงสงสัยและมองเห็นแต่แง่ร้ายแบบเป็นศัตรูประจำตลอดเวลา

การทรมานในครั้งนี้ เมื่อสมเทียบและซังชา⁷อย่างเที่ยงธรรม มีศีลธรรมและมีความยุติธรรมแล้ว พอสรุปได้ว่า หนักหน่วงกว่าการดัดสร้าง ฝึกฝน หล่อหลอม อยู่ที่ศูนย์สัมมนาเมืองเวียงไซในแขวงหัวพัน ซึ่งข้าพเจ้าเห็นว่าบ่สมควรเอามาพรรณนาในครั้งนี้

ในช่วงการศึกษาปี 1953-54 ข้าพเจ้าสอบแล้งเข้าโรงเรียนวิทยาลัยปาวี (Lycée Auguste Pavie) ได้ และสามปีต่อมา แทนที่จะแมนส์ คือกลางปี 1956 ข้าพเจ้าก็สอบแล้งได้ ประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาภาคต้น (Diplôme d'Etude Primaire Complémentaire de l'Enseignement Lao) จึงได้ขออนุญาตนำผู้เป็นพ่อ ไปเรียนข้ามห้องต่อที่โรงเรียนอุดมศึกษาที่เมืองไซ่ง่อน ในประเทศเวียดนามใต้เป็นเวลาสองปี

จนถึงกลางปี 1958 และในท้ายปี 1959 ข้าพเจ้าก็ได้ขออนุญาตไปเรียนวิชาไปรษณีย์และโทรคมนาคมที่ประเทศฝรั่งเศส เป็นเวลาสองปีเต็ม จบวิชาและได้ประกาศนียบัตรผู้ตรวจราชการไปรษณีย์และโทรคมนาคม (Inspecteur des Postes et Télécommunications) แต่ย้อนมักชีวิตคึกคัก ข้าพเจ้าจึงขอเรียนเอาวิชาก่อสร้างเคหะสถาน และช่วงทางต่อไปจนจบในกลางปี 1965 ได้ประกาศนียบัตร รองวิศวกรก่อสร้างเคหะสถาน (Adjoint Technique du Bâtiment) จากโรงเรียน Ecole du Bâtiment et des Travaux Publics à Vincennes / Seine (France) และต้องได้กลับคืนประเทศ เอ็ดเวียกให้รัฐบาลในกระทรวงโยธาธิการ และขนส่งจำนวนสองปีก่อน จึงมีสิทธิ์ขออนุญาต เพื่อไปเรียนต่อเอาประกาศนียบัตรวิศวกรก่อสร้างเคหะสถาน (Ingénieur du Bâtiment)

แต่อยู่ในช่วงปี ค.ศ. 1962 นั้น สภาพการเมืองลาว มีการขุ่นเคี้ยว เพราะหลังจากมีการรัฐประหารของนายพลกองแลแล้ว ก็มีกองประชุมของ 13 ประเทศ เพื่อรับประกันความเป็นกลางของลาวอยู่กรุงเจนีวา (Geneva, Switzerland) เอ็ดให้ให้นักการเมืองลาวทั้ง 3 ฝ่าย ได้มีโอกาสไปท่องเที่ยวที่กรุงปารีส (Paris, France) เพราะอยู่ใกล้กัน จึงเป็นโอกาสให้นักการเมืองฝ่ายซ้าย ขวัญขวายเอานักศึกษาและนักเรียนนายร้อยทหาร (Saint-Cyriens) ได้อย่างหลวมหลาย ส่วนจากฝ่ายเป็นกลางนั้น ข้าพเจ้าผู้หนึ่งก็ถูกขวัญขวายให้เป็นสมาชิกโดยทางผู้นำฝ่าย ได้แต่งตั้งให้เป็นนายร้อยเอกในกำลังทัพฝ่ายเป็นกลางทันที แต่ไม่มีเงินเดือน ...

ข้าพเจ้าได้ปฏิญาณว่า จะไปรับใช้กรมก่อสร้างทหารช่างในกำลังทัพฝ่ายเป็นกลาง หลังจากเรียนจบแล้ว (Direction du Génie des Forces Armées Neutralistes) แต่ส่วนนักการเมืองฝ่ายขวานั้น ก็เข้ามากรุงปารีสทุกเสาร์และอาทิตย์เหมือนกัน แต่พวกเขาเพิ่มได้ซอกเข้าใจในชีวิต และความเป็นอยู่ของนักศึกษาเลย

เมื่อจบการเรียนในกลางปี 1965 แล้ว ในต้นปี 1966 ข้าพเจ้าก็ได้กลับคืนเมืองลาว เพื่อจะได้เข้าเอ็ดเวียกรับใช้ประเทศชาติต่อไป จึงได้พบว่าทางรัฐบาลฝรั่งเศสกำลังมอบทีมศึกษาจำนวนหนึ่งให้นายตำรวจลาวสอบแล้ง ไปเรียนวิชาตำรวจอยู่ที่ประเทศฝรั่งเศส ที่โรงเรียน Ecole Nationale Supérieure de Police à Saint-Cyr au Mont d'Or / Rhône (France) จึงเป็นโอกาสให้ข้าพเจ้าเข้าไปเสนอตัวต่อกรมตำรวจฝ่ายเป็นกลางที่กำลังก่อตั้งขึ้นใหม่ ข้าพเจ้าถูกต้อนรับด้วยบรรยากาศเบิกบานเต็มไปด้วยไมตรีจิต มิตรสหาย พร้อมกับถูกเสนอขึ้นให้เป็นนาย

พันตำรวจตรี (Command de Police) เพราะมีชื่อเป็นนายร้อยเอกในกองทัพฝ่ายเป็นกลางมาตั้งแต่ปี 1962 พุ่น และบุคคลที่ถูกจัดเข้ามาเป็นนาย และ พลตำรวจฝ่ายเป็นกลางนั้นก็พันนาย และ พลทหารที่โอนมาจากกองทัพฝ่ายเป็นกลางทั้งสิ้น...

จากนั้น หนึ่งเดือนต่อมา พอแต่ทันเห็นว่าลูกได้เข้าเฮ็ดเวียกรับใช้ในราชการตำรวจ และทันรู้ว่าลูกได้เป็นนายพันตำรวจตรีเท่านั้น ผู้เป็นแม่ คือ เจ้านางสุขก็ได้ถึงแก่กรรม ย้อนพยาธิเจ็บมดลูกมาได้ 28 ปีแล้ว รวมอายุได้ 51 ปี จึงบ่มีบุญวาสนาให้ลูกได้ดูแลเลี้ยงเกื้อบวระบัดชาติดี และก็มีโอกาสทันได้เห็นหน้าตาของผู้จะเป็นลูกไม้ซ้า การเกิดแก่เจ็บตาย เป็นสิ่งที่บ่มีใผ่ผู้ใดหลีกเลี่ยงได้ พอเมี้ยนศพอ^๑ สงสการ และได้บวชให้ผู้เป็นแม่หนึ่งเดือนแล้ว ข้าพเจ้าก็ได้เดินทางไปประเทศฝรั่งเศส หลังจากสอบแล้งได้ผ่านพ้นไปด้วยดี ได้ไปเรียนตามคาดหมาย ได้คะแนนดีเด่น ได้รับประกาศนียบัตร และได้เป็นนายตำรวจอาชีพนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

หลังจากได้กลับคืนมาแต่ประเทศฝรั่งเศสแล้ว แนวคิดจิตใจที่อยากมีคู่ครองนั้น ก็เพิ่มทวีขึ้นสูงเรื่อยๆ จนบ่สามารถรอทำไปแบบบ่มีกำหนด เพราะต้องการอยากมีที่พึ่งพาอาศัย มีความอบอุ่นเพราะอายุก็แก่ได้ 29 ปีแล้ว เมื่อเหลียวเบิ่งลูกหลานสาวของอาชญา เจ้านายทั้งหลาย พวกเพิ่นก็มองเห็นแต่หน้าตาของผู้เป็นพ่อและแม่ เพื่อไปสู้อและคาดค้ำดองตามฮี้ตคองประเพณี แต่ทั้งหมดนั้นมันอยู่ในท่าตรงกันข้าม เบิ่งส่วนตัวเองก็ยั้งขาดเงิน จึงได้แต่พิมพ์ออกไปตามกระแสของสายลม...

ต่อมา ภรรยาของท่านพวง วิไลทอง ชื่อ ยานางคำสวัน จุนละมุนตรี ที่เป็นนางผดุงครรภ์ (sage-femme) อยู่โรงหมอมโหสถ มีความสงสาร จึงชอกชวย จึงได้พบเห็น นางสาว นวนจัน พิลาวัน อายุ 19 ปีที่กำลังฝึกงานอยู่ที่โรงหมอแห่งนั้น จึงเสนอให้ไปรู้เห็นกัน ให้ไ้อลมด้วยตนเอง ทุกสิ่งทุกอย่างผ่านพ้นไปด้วยดี และอย่างว่องไว

นางสาวนวนจัน พิลาวัน เป็นลูกสาวคนที่ 2 ของพ่อเผ่าแสนคำมุนตรี เชียงมา พิลาวัน และ แม่เผ่าผุย ที่เป็นชาวอพยพมาจากเมืองงอย แขวงหลวงพระบาง ข้าพเจ้าได้ไปบ่นให้ว่าสาธุลุงเจ้านิด หน่อคำ ที่เป็นอ้ายของพ่อ ขอให้เพิ่นช่วยริเริ่ม

สาธุลุงและสาธุป้าได้ไปปรึกษากับผู้เป็นพ่อ ซึ่งในเบื่องต้นก็เห็นดีนำทุกประการ แต่หลังจากได้ปรึกษากับผู้เป็นแม่น้าแล้ว ทุกสิ่งทุกอย่างก็เปลี่ยนจากหน้ามือเป็นหลังมือ นอกนั้นยังบ่ให้สาธุลุงเจ้านิด ชดชวยใดๆทั้งสิ้น พร้อมกับขัดขวางบ่ให้งานวิวาห์นี้เกิดขึ้นอยู่ภายในตัวเมือง และอ้อมอ้อม^๑เวียงจันทน์อีกด้วย ...

ความปรารถนาที่อยากเห็นงานวิวาห์ อันมีเจ้าภาพทั้ง 2 ฝ่ายตกลงปลงใจด้วยความเบิกบาน ชื่นชม ยินดี และพร้อมเพรียงเรียงหน้ากัน ต้อนรับแขกผู้มีเกียรติ ที่มาร่วมเป็นสิริมงคล และเป็นสักขีพยาน ดังที่เราเคยเห็นเป็นประจำในประเพณีของลาวเรานั้น ถือว่าสิ้นสุดลงอย่างสิ้นเชิง แบบบ่มีประนีประนอม หรือต่อรองแก้ไขได้

เมื่อภวานานบ่ไหวถึงดวงวิญญาณของมือกลางสาธูบาทเฒ่า เจ้าคำสูง ที่ได้รับเอาข้าพเจ้า เป็นลูกบุญธรรมโดยถูกต้องตามกฎหมายแล้ว จึงคิดออกและรู้เมื่อว่า ยังมีบรรดาพี่น้องทั้งหลายที่ เพิ่งได้ให้ความอุปถัมภ์เลี้ยงดู เมื่อก่อนที่ยังมีชีวิตอยู่นั้น ข้าพเจ้าพอจะขอร้องเภาความช่วยเหลือ ได้ ก็มีพญาวัน ตานวน, พญาท้มมา เพี้ยแก้ว, พญาไซ อุนารม, พญาสี่สุวัน, พญาบัวเทศ, พญา บัวทิบ ทองปาน และอื่นๆ

เมื่อคิดออกแล้ว ข้าพเจ้าก็ฟ้าวไปขอความปรึกษานำพญาท้มมา เพี้ยแก้ว ซึ่งก็ได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดี นับตั้งแต่การไปสู้อขอ ตลอดถึงการวางแผนสมรสแบบธรรมดา สาม เฒ่า สีแก่ อยู่ที่เมืองปากซัน แขวงบอริคัน อันมีภรรยาหม้ายเฒ่าทั้งสองของสาธูบาทเฒ่า เจ้าคำ สูง คือ สาธูเฒ่า เจ้านางอุ้น และ หม่อมแม่เฒ่าทองดำ นั้นเป็นสิริมงคล

ในปี 1967 อยู่ที่เมือง ปากซัน, แขวงบอริคัน

สาธูแม่เฒ่าอุ้น ภรรยาหม้ายของสาธูบาท เจ้าคำสูง
กำลังมัดแขน รับต่อนหลานไก๋ น.ส. นวนจัน พิลาวัน

รูปที่ระลึกในปี 1954

พญาบัวทิบ ทองปาน, พญาทัมมา เพี้ยแก้ว, พญาสีสุวัน พญาไช อุนารม

งานวิวิธตามฮีตคองประเพณีแบบสุุดกระทัดรัด ได้ผ่านพ้นไปด้วยดี ข้าพเจ้ามีความดีใจที่เทวดาได้ปั้นให้เป็นคนคุก แต่ก็ยังวิตก และต่ำ้อยค้อยใจว่า เมียที่ขอได้มาด้วยความทุกข์ยาก ลำบากนั้น จะสามารถต่อสู้กับชีวิตที่อาภัพของตนได้หรือป้ ? เพราะยังขาดเงินบ่อนอยู่ บ่อนกิน แบบบ่มีหัวตีนปลายนอน ต้องเร่ร่อนหลายวันหลายคืน จึงสามารถชอกหาเช่าเรือ่นได้...

เดชะบุญอย่างหนึ่งก็คือว่า หลังจากตำรวจฝ่ายเป็นกลาง ได้รวมเข้าเป็นตำรวจแห่งชาติ ในปี 1967 นั้นแล้ว ทุกเวียกการงาน ก็เดินแม่นแล่นสะดวกดี ข้าพเจ้าถูกบรรจุเข้ารับใช้ในกองบัญชาการตำรวจตรวจคนเข้าเมือง โดยรับหน้าที่เป็นหัวหน้าห้องการทะเบียนพลเวียดนาม ที่นครเวียงจันทน์

ในปี 1968 (วันที่ 27 สิงหาคม 1968) พวกข้าพเจ้าก็ได้ถูกชายร่ว่มกันหนึ่งคน เป็นลูกชายกักให้ชื่อว่า เจ้าอารียะ หน่อคำ

ในต้นปี 1970 ทางรัฐบาลของสหรัฐอเมริกา ได้ประกาศใ้หนายตำรวจไปสอบเส็งเอาทุนการศึกษาจำนวน 3 ทุน เพื่อไปฝึกวิชาตำรวจอยู่ที่กรุงวอชิงตัน ดีซี เป็นเวลา 6 เดือน ซึ่งข้าพเจ้าก็ได้สมัครเข้าสอบเส็งนำหุ่ม ได้ผ่านการสอบเส็งด้วยดี และได้ถูกส่งไปฝึกวิชาตำรวจตามคาคหมายอยู่ที่โรงเรียนตำรวจ (International Police Academy, Washington D.C.) และในกลางปี (วันที่ 1 กรกฎาคม 1970) ข้าพเจ้าก็ถูกเลื่อนชั้นขึ้นเป็น อธิการตำรวจโท (พันตำรวจโท) Commissaire de 2 éme Class de Police

ในต้นปี 1971 (วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 1971) พวกข้าพเจ้า ก็ได้ถูกชายร่ว่มกันอีก เป็นผู้ที 2 ให้ชื่อว่า เจ้ารัตนะ หน่อคำ และในท้ายของปีเดียวกันนี้ ข้าพเจ้าก็ถูกเสนอให้เข้าอบรมวิชาตำรวจชั้นเสนาธิการตำรวจที่ดอนตัว บัดนี้ข้าพเจ้าถือได้ว่าได้เป็นนายตำรวจลาว ทีสมบูรณ์แบบทุกประการ

ในกลางปี 1973 หลังจากได้มีการเซ็นสัญญาเวียงจันทน์ ครั้งที่ 21 กุมภาพันธ์ 1973 แล้ว ข้าพเจ้าก็ถูกแต่งตั้งให้ไปร่วมปฏิบัติหน้าที่ทางการเมือง เป็นคณะกรรมการศูนย์กลางเพื่อปฏิบัติสัญญาสันติภาพ และความถูกต้องปกครองชาติ (ฝ่ายรัฐบาลเวียงจันทน์) Membre de la Commission Mixte Centrale Pour l' Exécution de Vientiane (Parti du Gouvernement de Vientiane) ภายใต้การเป็นประธานของ พณ ฯ ท่าน พญาสุกัน วิไลสาร กรรมการที่มีความสำคัญเทียบเท่ากับกระทรวงหนึ่งในรัฐบาลประสมชั่วคราวแห่งชาติ ข้าพเจ้าถูกแต่งตั้งให้เป็นรองเลขาธิการ ซึ่งเทียบเท่ากับรองเอกอธิบดีกระทรวงต่างๆ

ในต้นปี 1974 (วันที่ 1 มกราคม 1974) ข้าพเจ้าได้ถูกเลื่อนขั้นขึ้นเป็นอธิการตำรวจเอก (พันตำรวจเอก) Commissaire de lère Class de Police ในกลางของปี 1974 นี้เอง ผู้เป็นบิดาของข้าพเจ้า คือ เจ้าเสริมคำ หน่อคำ ก็ได้ถึงแก่อสัญกรรมด้วยโรคหัวใจวาย รวมอายุได้ 57 ปี จากนั้นไม่นานคือ ในวันที่ 16 สิงหาคม 1974 พวกข้าพเจ้าก็ได้ถูกสำรวจร่วมกันอีก เป็นผู้ที่ 3 ให้ชื่อว่า เจ้าวีระวัน หน่อคำ

ย่างเข้าปี 1975 การเมืองลาวที่ราชอาณาจักร เวียดนามและสับสน แต่เหนือถึงได้ มีการเดินขบวนประท้วง ต่อว่าต่อขาน ร้องโหยขับไล่อาชญา เจ้านาย ของฝ่ายรัฐบาลเวียงจันทน์ออกจากหน้าที่ และตำแหน่งซึ่งบางฟองก็เตรียมโดนหนีออกจากประเทศ และบางฟองก็เตรียมไปสัมมนา

ในต้นเดือนมิถุนา 1975 เลขาธิการของคณะกรรมการประสม ศูนย์กลางปฏิบัติสัญญาของฝ่ายรัฐบาลเวียงจันทน์ ก็ได้ถูกเรียกไปสัมมนา ข้าพเจ้าถูกแต่งตั้งเป็นเลขาธิการแทน (หน้าที่ตำแหน่งของเลขาธิการ เทียบเท่าเอกอธิบดีหรือเจ้าแขวง) และคาดหวังจะได้เลื่อนขั้นเป็นขุนพิทักษ์ตำรวจ (นายพลตำรวจ) ในต้นปี 1977 แต่โชคเข้าข้าง คือหนึ่งเดือนปลายต่อมา ในวันที่ 15 กรกฎาคม 1975 ข้าพเจ้าก็มีชื่อไปสัมมนาที่โรงเรียนตำรวจที่ดอนตัว ก่อนจะถูกบังคับให้ขึ้นเครื่องบิน C130 ในวันที่ 28 กรกฎาคม 1975 ไปโพนสวัน เพื่อไปสัมมนาต่อ ที่เมืองเวียงไซในแขวงหัวพัน

อยู่ที่ศูนย์สัมมนาเมืองเวียงไซ ถึงว่าการสรรพทุกข์ ผีฝน หล่อหลอม จะเบาบางกว่าชีวิตจริงในยามเยาว์ แต่ความตายนั้นสามารถมาถึงทุกเวลานาที มาจากหลายรูป หลายสี หลายวินาที จึงพอสรุปได้ว่า ผู้รอดตายจากศูนย์สัมมนาเมืองเวียงไซนั้น ต้องผ่านอุปสรรคต่างๆดังต่อไปนี้

1/ เมื่อ “สัมมนากร” ถูกกักขังครบถ้วนแล้ว มีข่าวลือลลลออกมาว่าพวกศูนย์กลางได้ประชุมกัน โดยวางหัวข้อประชุมว่า : “พวกเราจะเห็ดแนวใดกับบุคคลเหล่านั้น ?” พวกนิยมจีนเสนอให้ฆ่าที่มี¹⁰ทั้งหมด เพราะข้างต้องตัดหัวมันแบบพอลพตในเขมร ! ส่วนพวกนิยมไซเวียดเสนอให้เอาไว้ใช้เป็นแรงงาน เพราะถึงเขาจะหมดแล้วก็ตาม แต่เขายังมีหัวคิด มันสมอง

สร้างเสาเข็มได้หลายแนว แนวคิดของสองพวกด่ากันหนัก เดชะบุญ เวียดนามกำลังนิยมโซเวียต ศูนย์กลางจึงปฏิบัติตาม พวกเราจึงมีชีวิตรอดมาได้ในครั้งนี้ 1

2/ ในวันที่ 12 ตุลาคม 1977 อยู่ที่ศูนย์ 05 เมืองซำใต้ ได้มีการจับกุมสัมมนากรจำนวน 26 คน ที่ถือว่ามีโทษกรรมหนัก ไปขังลงคุกมืดใต้ดิน ในเขตสบรวา เมืองเชียงค้อ ส่วนพวกที่ยังเหลือ นั้น มีความขยันกลัว สิ้นสาย ตนตัวออกเรือนนอนหลับ กินบ่แซบ ร่างกายทรุดโทรม พยาธิเข้าคิง

3/ ลุนหลังวันที่ 12 ตุลาคม 1977 มีข่าวออกมาว่า จะมีการจับกุมอีก 54 คนซึ่งในนั้นมี ข้าพเจ้าผู้หนึ่ง ที่ถือว่ามีโทษกรรมใหม่ คลอนแคลน บ่อุ่นเย็น และบ่เชื่อมั่นอย่างตายใจใน แนวทางของพรรค แต่เดชะบุญ องค์การนิรโทษกรรมสากล (Amnesty International) ได้ยื่นเรื่องขออย่างหนัก เหย็ดให้เรื่องนี้ต้องถูกงดไว้

4/ ย้อนความขยันกลัว ร้อนรน และสิ้นสาย หลายคนได้ฆ่าตัวตาย หลายคนมีแนวคิด อยากโดนหนี่ พวกที่โดนหนี่ ถูกฆ่าตายทั้งหมด พวกบ่ทันโดน ก็ถูกจับไปขังคุกต่อไป ส่วน ข้าพเจ้านั้น ย้อนคุณพระพุทธ พระธรรม ปกป้องรักษา จึงสามารถมีชีวิตรอดมาได้อย่างหวุดหวิด ที่สุด

5/ ย้อนความทรมาณทางกายและใจ ย้อนถูกพยาธิใช้ยุงแทรกแทรก ย้อนบ่มียาปิ่นบัว หลายคนต้องเจ็บป่วย และล้มตายลง โดยบ่มีใผ ผู้ใดได้ฆ่า

6/ หลายคนตายย้อนผีหักคอ เพราะเขตสัมมนาเป็นเขตเข็ดขวาง

7/ หลายคนตายในยามออกแรงงาน ย้อนบ่มีความรอบคอบเพียงพอ เกิดอุบัติเหตุ บ่สามารถปิ่นบัวได้ หรือ ก็บ่มีโอกาสทันได้ถูกปิ่นบัวเลย

เคราะห์กรรมในครั้งนี้ ได้ผ่านพ้นไปอย่างหวุดหวิด ก็ย้อนมีภรรยาที่ยึดมั่นอยู่ในศีลธรรม อดทนต่ออุปสรรคทั้งปวง ห่วงใยนำโชคชะตาของสามีตลอดเวลานาที และหนักแน่นในการต่อสู้ กับชีวิต บัดนี้ ชีวประวัติของข้าพเจ้า ก็ต้องจบลง และสิ้นสุดแต่เพียงเท่านี้

ตกมาถึงปี 1983 ทางศูนย์กลางพรรคได้มีนโยบายนิรโทษกรรม ให้แก่สัมมนากรที่ยัง เหลือ ให้พ้นจากฐานะเป็นหุ่น ขึ้นเป็นรองประชาชน ก่อนถูกปลดปล่อยให้กลับคืนไปอยู่ นำครอบครัว แต่บางพนักงานซ้ำพัสดุขวยโอกาส ขวยใช้แนวทางอันดีงามครั้งนี้ ลอกเนื้อเถื่อนหนัง สัมมนากรที่ทุกข์ยากลำบากอยู่แล้ว ให้สิ้นเนื้อประดาตัวอีกจนเกลี้ยง

ด้วยเหตุนี้ ผู้เป็นภรรยาจึงได้ตัดสินใจเดินทางด้วยตนเอง ขึ้นไปเยี่ยมผัวอยู่ที่ศูนย์สัมมนา เมืองซำใต้ ในแขวงหัวพัน เพื่อถามความเห็นในสิ่งเดียวที่เพิ่นต้องการ ก็คือสิ่งเดียวที่พวกเรายัง เหลืออยู่ ถ้าให้เพิ่นไปแล้วจะให้ลูกและเมียไปอยู่ใผ นำใผ บ่มีแล้ว แต่ย้อนความจำเป็น บ่มี ทางเลือก พวกข้าพเจ้าต้องยอมทุกสิ่งทุกอย่าง...

จากนั้น ตามคำสั่งสัญญา ตกลงมาถึงต้นปี 1985 “เพื่อน” ก็เอามา “เพื่อน” ก็เอาไป “เพื่อน” ก็บอกให้หนี บ่มีเงินค่าเดินทาง “เพื่อน” ก็เอาให้...และเพื่อปฏิบัติตามคำสั่ง เข้าวันหนึ่ง เวลา 9 โมงพอดี พวกข้าพเจ้าทั้ง 5 คน ก็ได้พากันลงเรืออยู่ท่าเมืองวา สีโค เพื่อจะข้ามไปยังฝั่งไทย

นับแต่เวลานาทีที่ข่างลงเรือ ข้าพเจ้าได้รู้ว่า นาที่แห่งความหายนะได้มาถึงแล้ว คิดว่าความโง่ของตนลงต่ำสุดขีด จะตายอยู่ศูนย์สัมมนาคคนเดียวก็บ่ตาย แต่ต้องกลับมาเอาลูกและเมียตายนำ เศษบุญแมนในยามกลางวัน บ่ตั้งนั้น แมนตายแน่ เพราะพวกข้ามเรือให้ ก็แมนทหารกองหลอน และพวกต้อนรับอยู่ทางฝั่งไทย ก็แมนตำรวจภูธร อยู่ในท่า “ข้าเจ้า เอาของ”

แต่ย่อนบุญคุณของพระพุทธ พระธรรม และการคุ้มครองของญาแม่สีเมือง พวกข้าพเจ้า จึงพ้นภัยอย่างหวุดหวิด พร้อมเดียวกันนี้ พวกข้าพเจ้าขอขอบพระเดชพระคุณ ต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้ามหาชีวิตแห่งราชอาณาจักรไทย ต่อรัฐบาล และต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจชายแดน (ตชด.) ของไทยที่อำเภอกำแพงแสน อันมีนาย พตท. ทองม้าย เป็นผู้องในเวลานั้น

ในวันที่ 26 มิถุนา 1986 พวกข้าพเจ้าทั้ง 5 คน อันมีภรรยาและลูก ก็ได้มาถึงนคร San Francisco (USA) อันเป็นดินแดนแห่งความอิสระ ที่พวกข้าพเจ้าจะต้องมีเสรีภาพรอบด้านในการดำรงชีวิตในนามเป็นมนุษย์ ที่ถูกรับรู้โดยองค์การนิรโทษกรรมสากล และก็ได้ถูกต้อนรับโดยญาติพี่น้อง และเพื่อนฝูง ด้วยความปลื้มปิติยินดี และเบิกบานม่วนซื่น เพื่อสืบต่อสร้างชีวิตใหม่ ตามแบบเสรีประชาธิปไตยอันดั่งงามต่อไป

ตกลงมาถึงปี 1999 ซึ่งเป็นพิเศษแห่งความสง่าราศี ข้าพเจ้าได้ตัดสินใจสร้างตั้ง **“สมาคมลาวพวน”** ขึ้นเพื่อไว้ให้เป็นสัญลักษณ์แก่ลูกหลาน และอนุชนที่เกิดใหม่ใหญ่ลุน จากนั้นในปี 1999 เดียวกันนั้น ข้าพเจ้าก็ได้รับความยกยอ อันประกอบด้วยเหรียญตราความชอบทองคำแห่งความอิสรภาพ จากสภาสูงของสหรัฐ ยิ่งยั้งถึงคุณงามความดี ที่ข้าพเจ้าได้สร้างไว้กับสังคมและการเมืองของประเทศสหรัฐ ซึ่งข้าพเจ้าและครอบครัว ได้รับสัญชาติในบั้นสุดท้ายของชีวิตสุดท้ายของปี 1999 นั้นเอง ข้าพเจ้าก็ได้รับหนังสือแต่งตั้งจาก สาธุอาวเจ้าชอปไซชนะ สุททะกะกุมาร ซึ่งผู้อาวุโสสูงสุดของราชวงศ์พวนที่ยังมีชีวิตอยู่ แต่งตั้งให้ข้าพเจ้าเป็นประธานของราชวงศ์พวน เพื่อนำพาไว้ใช้ในสังคม และการเมืองของลาวเราในต่างแดนต่อไป

ตกลงมาถึงท้ายปี 2003 เมื่อมีอายุได้ 65 ปี ข้าพเจ้าก็ได้ตัดสินใจรวบรวมประวัติศาสตร์อาณาจักรพวนฉบับนี้ไว้ เพื่อเป็นพื้นฐานให้แก่ลูกหลาน และอนุชนที่เกิดใหม่ใหญ่ลุน ที่สนใจและอยากเรียนรู้ความเป็นมาอันแท้จริง ประวัติศาสตร์ของอาณาจักรพวนในอดีตซึ่งจะได้พิมพ์ออกเผยแพร่ในท้ายของปี 2006 ใช้เวลาในการรวบรวมเป็นจำนวน 3 ปีพอดี...จบ...

เชิงอรรถ

- 1 ขุนเขี้ยว หมายถึง เร่งรัด, ทุ่มวาท
- 2 ป่ง หมายถึง งอก, ผลิ
- 3 แปน หมายถึง โล่ง, เตียน
- 4 แก้ง หมายถึง แก้ง
- 5 คิง หมายถึง ตน
- 6 มอ หมายถึง ทำนายด้วยหลักโหราศาสตร์
- 7 ชั่งชา / ชั่งซา หมายถึง หั้งความเห็นให้แน่นอน แล้วจึงตัดสินใจ
- 8 เมี้ยนศพ หมายถึง เก็บศพ
- 9 อ้อมแอ้ม หมายถึง โกล้เคียง, โคยรอบ
- 10 ฆ่าทิม หมายถึง ฆ่าทึ่ง